

Forfatter: Carl Sophus Petersen, 1873-1958

Titel: Udrag fra BREV TIL: Petersen, Niels Matthias FRA: Säve, Carl (1853-11-06)

Citation: Carl Sophus Petersen, 1873-1958: "Brevvexling mellem N. M. Petersen og Carl Säve - et bidrag til skandivanismens og den nordiske filologis historie", i *Brevvexling mellem N. M. Petersen og Carl Säve - et bidrag til skandivanismens og den nordiske filologis historie*, Det Schuboeske Forlag, s. 46. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991716-000-shoot-idm140619130884272.pdf> (tilgået 31. juli 2024)

Anvendt udgave: Brevvexling mellem N. M. Petersen og Carl Säve - et bidrag til skandivanismens og den nordiske filologis historie

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Genom vännen Hammershaimb ¹ har jag mottagit Din vänliga helsning, och jag ser deraf, att Gud bevarat Dig under denna farliga tid ². Äfven mig har Han skyddat under farsoten, såväl i Köpenhamn under 5 veckor som under 4 i Kristiania. Men mitt vistande på det senare stället blef derigenom hvarken så lärorikt eller så trefligt, som det kunnat. Deremot tillbringade jag 3ne veckor i Norge på en färd uppåt landet, och denna resa var i allo behaglig. Jag for först till Eidsvold uppföre förfärliga backar, åtminstone för en Svensk, men dock temmeligen obetydliga emot dem, jag sedan tick öfverfara. Derifrån gick jag norr genom Mjösen till Lillehammer på ångfartyg, och sedan åkte jag åt nordöst upp i Gusdal ³, samt vidare i samma riktning ridande öfver ett fjäll, 3400 fot öfver hafvet, ned i en djup och trång dal, Svatum eller „Svarstum“, som bönderna sade (= Svarheimr). Derifrån åktes upp efter en halsbrytande väg till en fjällsjö, Espedalsvattnet, 2400 fot högt. Derifrån á baki upp öfver fjället Ruten (Hrutrinn?), som passerades vid 4600 fots höjd. Här på högslätten öfverfölls jag af en isande storm med regn, snö och hagel, hästen pulsade genom djup snö (= fenner, af fonn, Isl. fönn, snödrifva): det var den 31 Juli — hvilket sommarväder! Men också hvilken hänförande utsigt när det ändteligen s. 47klarnade! — djupa dalar, deri de resliga skogarna sågo ut som morot-sängar (D. Gulerods-bede?) i en trädgård och omkring voro rysliga branter och stalp, samt bäckar och forsar nedstörtande från alla sidor, silfverskummande. Längst mot norden uppreste sig mot skyarna 2ne fjälltoppar med sina af den eviga snöen silfverglänsande hufvuden mot den dunkelsvarta himlen. Efter 3400 fots mödosarnt nedstigande nedkom jag till gårdarne i den vackra Gudbrandsdalen. Jag var trött som en sten och kände mig stel och liksom afbruten på flere ställen (liksom en med lack hopsatt porsellinsbild!). Derifrån for jag till Lillehammer och så på ångbåt halfva Mjösen ned, derifrån genom Thoten och Land till Randsfjorden, så nordan genom denne till Hadeland, så genom en del af Ringerike och upp före den bekanta Krogkleven, den hiskligaste backe, ämnad att köra upp, som jag sett, då han på 1½ (Dansk) fjärdingsväg stiger 1000 fot! Men hvilken utsigt deruppe! Fjällväggen, lodrät som en mur, reser sig 1200 fot och derifrån skodar man det vackra Ringerike liggande utbreddt under sig som en karta, med sina skogar, sjöar och gårdar. — Hela denna färd var i högsta grad intressant. En sådan hög, allvarlig och storartad natur! Och folket intog mig; visserligen något rått, om man så vill, men med saft och kärna, friskt och modigt, ja, kanske någon gång stormodigt; men med framtid, genom sina fria institutioner. Deras språk intresserade mig naturligtvis högeligen att höra. Huru gladde det icke mitt öra att förnimma sådana fornformer i dagligt bruk som: det finnst ingen häst, hann kallast Laugen (elfven), hon hallast Gausa (Guselfven) m. fl.; och slika ord som ho-var, adj., = Isl. hóg-vöerr, øl, m., solhetta, Isl. ylr, sammår-mål, d. 14 April, Isl. sumar-mál? m. fl. Jag lyckades t. o. m. att insamla en hel hop för Ivar Aasen ¹ nya ord, som jag meddelade honom. Men hvaraf kommer kå, kådde, kådd, v. a., vända och torka hö? Jag har tänkt mig, att grundbetydelsen kunde vara: samla, lägga i hög, dervid s. 48tänkande på D. kag, spille kag (el. är det kagg??), jf. Sv. kåk (= T. Pranger). Den Isl. formen moste nämnl. hafva varit ká, káða, kát, hvilken förutsätter fornformen kaha l. kaga, jfr. fá för faga, há för hága, má för maga, pvá för pvaga, kná för knaga, klá för klaga l. klaha (detta sista bestyrkes af Dal. kleia, klägði, kläkt!). Man ser att detta är en genomgående lag. Af roten ká, kah, kag l. kak kommer troligtvis det dunkla Eddiska kögur-sveinn, jfr. det Sv. kåk, kåk-struken. Hvad tyckes? —